

تب بوم گردی، تاب آبادی

آسیب شناسی افزایش هیجانی تعداد اقامتگاه های بوم گردی استان در میزگرد شهرآرا

است اقامتگاه‌های بوم‌گردی آسیب‌هایی هم داشته باشند، وجودشان بیشتر خیر است. با کمک بحث آموزش می‌توان میزان آسیب‌ها را به حداقل رساند. اکنون دو دیدگاه صفر و صدی درباره اقامتگاه‌های بوم‌گردی وجود دارد، از یک‌سو برخی از روستایی‌ها اگر‌ها دارند که از مهمان پول بگیرند، در حالی که این روزه نامیدی است برای حل مشکلات اقتصادی روستاها و از سوی دیگر برخی از اقامتگاه‌ها با رفتارهای کاسب‌کارانه فرهنگ اقامتگاه‌های بوم‌گردی را زیر سؤال می‌برند. بنابراین بحث آموزش بسیار مهم است. اما آیا آموزش‌های یک‌روزه و یک‌سویه که معمولاً خبری از دبالوگ در آن نیست، می‌تواند تأثیرگذار باشد؟ به نظر من شیوه آموزش باید مشارکتی باشد. مدیران اقامتگاه‌های بوم‌گردی باید بنشینند کنار هم و با هم تبادل اطلاعات کنند. آموزش مستقیم و مقطعی جواب نمی‌دهد. آموزش‌ها هرچه غیرمستقیم‌تر باشد بهتر است. یعنی خود روستاییان به هم آموزش دهند.»

بعد از درجه‌بندی رقابت‌ها جدی‌تر و خدمات متنوع‌تری می‌شود

یوسف بیدخوری، سرپرست معاونت گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی دراین باره بیشتر توضیح می‌دهد: «اقامتگاه بوم‌گردی برخلاف بسیاری از تأسیسات گردشگری که قوانین مدونی دارد، مبحث جدیدی است. به همین دلیل در ابتدای امر یک سری ضوابط کلی و ساده داشت. سال ۹۴ با افزایش تعداد اقامتگاه‌های بوم‌گردی، ایجاد آن منوط به دریافت مجوز شد. با این حال به دلیل نبود قانون مدون و مشخص، در واحدهای اولیه سلیقه کار شناسی که مجوز را صادر می‌کرد بسیار تأثیرگذار بود. البته از آنجایی که اقامتگاه‌های بوم‌گردی به آداب و رسوم و حتی مصالح استفاده شده در هر خطه وابسته است شاید تدوین یک ضابطه کلی که شامل همه نقاط کشور شود هم نتواند جواب گو باشد. با تمام این‌ها نیاز به قانون مدون وزارت میراث فرهنگی را بر آن داشت تا در ۵ سرفصل قانونی تنظیم کند. اکنون به صورت کلی برای اقامتگاه‌ها یک نرخ حداقلی در نظر گرفته‌اند، که در آینده با تکیه بر قانون و استانداردهای درجه‌بندی، نرخ‌ها متفاوت‌تر و رقابت و تنوع خدمات بیشتر می‌شود.»

به جای اینکه روستاییان به مشهد بیایند، مؤسسات به شهرستان می‌روند

بیدخوری در پاسخ به یکی از اشکالات مطرح شده می‌گوید: «برای حل مشکل رفت و آمد روستاییان به مرکز استان به مدیران شهرستان‌ها ابلاغ کردیم که وارد راینی با مؤسسات آموزشی شوند تا به جای اینکه مدیران اقامتگاه بوم‌گردی به مشهد بیایند، مؤسسات در شهرستان‌ها کلاس برگزار کنند.»

کارگردشگری در روستا مساوی شده با اقامتگاه بوم‌گردی

رئیس جامعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی سپس بحث آموزش در حوزه اقامتگاه‌های بوم‌گردی را باز می‌کند و می‌گوید: «من هم برای هر یک از تأسیسات پیش‌بینی شده است.»

دوره‌های جهاد کشاورزی در عرصه گردشگری خوب است

رئیس جامعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی سپس بحث آموزش در حوزه اقامتگاه‌های بوم‌گردی را باز می‌کند و می‌گوید: «من هم برای هر یک از تأسیسات پیش‌بینی شده است.»

فوائین اقامتگاه‌های بوم‌گردی در دنیا بسیار

یوسف بیدخوری

سرپرست معاونت گردشگری اداره کل میراث فرهنگی

۷۵ اقامتگاه بوم‌گردی

سرپرست معاونت گردشگری اداره کل میراث فرهنگی

صادق کاظمیان

رئیس جامعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان

خدیجه بوذرجمهری

دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه فردوسی

دبیر کمیسون گردشگری و خدمات اتاق بازرگانی مشهد

مدیران اقامتگاه‌های بوم‌گردی باید با هم تبادل

حسین پور

مدیر اقامتگاه بوم‌گردی کین

شیماسیدی— اگر بخو اهییم یک نماینده از وزارتخانه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نام ببریم، قطعاً اقامتگاه بوم‌گردی بهترین مثال است. اقامتگاه‌هایی روستاییی که با تأثیرگذاری در عرصه حفظ میراث فرهنگی، معرفی جاذبه‌های گردشگری و توسعه صنایع دستی روستاها این روزها بسیار مورد اقبال مسئولان، گردشگران و روستاییان واقع شده‌اند. از قضا همین نکات مثبت و داغ شدن تب اقامتگاه‌های بوم‌گردی هم ما را بر آن داشت تا با برگزاری یک میزگرد آسیب‌های افزایش هیجانی تعداد اقامتگاه‌های بوم‌گردی را بررسی کنیم. ایده این کار نیز از قدم گذاشتن در برخی از اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان و سوت و کور بودن آن‌ها نشئت گرفت. با مدیر این اقامتگاه‌ها که هم کلام می‌شدیم سفره دل می‌کشوند و از وای که گرفته بودند می‌گفتند و اینکه حتی از عهده پرداخت اقسساط آن هم برنمی‌آیند. همین مسائل در کنار طرح پرسش‌هایی دیگری درباره درجه‌بندی اقامتگاه‌های بوم‌گردی، تعریف شاخص رفاه در آن‌ها و همچنین نیاز به آموزش مدیران اقامتگاه در پرخورد با گردشگران و... موجب شد تا در میزگردی در روزنامه شهرآرا با حضور احمد قربانی، سرپرست اداره کل هماهنگی امور رفاهی زائران استانداری، یوسف بیدخوری، سرپرست معاونت گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی، صادق کاظمیان رئیس جامعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی، دکتر مژگان تیموری عضو هیئت علمی پژوهشگاه گردشگری جهاد دانشگاهی و همچنین دبیر کمیسون گردشگری و خدمات اتاق بازرگانی مشهد، خدیجه بوذرجمهری دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه فردوسی و دبیر همایش زن و توسعه گردشگری روستایی و حسین پور مدیر اقامتگاه بوم‌گردی کنگ کهن، به آسیب‌شناسی اقامتگاه‌های بوم‌گردی خراسان رضوی بپردازیم.



همانگی امور رفاهی زائران استانداری می‌کند تا بر ایمان از سیاست استانداری در قبال اقامتگاه‌های بوم‌گردی بگوید: «از آنجا که صنعت گردشگری پیشرو، کم هزینه و زودباز است ما هم ناگزیریم که به این بخش رو بیاوریم و نگاه حمایتی به آن داشته باشیم. در بحث روستاها غیر از معیشت که بوم‌گردی خیلی سریع خودش را نشان می‌دهد بحث فرهنگی هم مهم است؛ یکی از رویکردهای جدی بوم‌گردی تقویت هویت نسبت به بوم منطقه و حفظ میراث فرهنگی است. از آنجایی که متأسفانه دولت اعتبار چندانی برای حفظ میراث فرهنگی روستاها ندارد، اگر بوم‌گردی‌ها شکل نمی‌گرفت بسیاری از آثار میراث فرهنگی از بین می‌رفت.»

باید از کسانی حمایت شود که عاشق این کارند

رئیس جامعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان‌های مختلف کشور بر افزایش تعداد اقامتگاه‌های بوم‌گردی برداشت ما از سیاست‌های کشوری درباره اقامتگاه‌های بوم‌گردی بود، که آن را قربانی در میان گذاشتیم.

نگاه استانداری حمایت از اقامتگاه‌های بوم‌گردی و افزایش آن‌هاست

مطرح شدن این صحبت‌ها نگاه‌ها را متوجه، احمد قربانی، سرپرست اداره کل

نسبت به بسیاری از استان‌های کشور پاسخ ما بود. اما به صورت جزئی‌تر بحث زیرساخت‌ها را پیش کشیدیم، اینکه در برخی از روستاها با وجود مشکلاتی همچون بی‌آبی و نبود جاده دسترسی مناسب، اقامتگاه بوم‌گردی ایجاد شده است. که نتیجه آن خالی بودن ظرفیت اقامتگاه در بیشتر روزهای سال و زبان‌رسانی به مالکی است که با وجود گذشت ۳ سال یا بیشتر هنوز نتوانسته حتی سرمایه اولیه خود را بازپاید و اکنون درگیر بازپرداخت وامی شده که سودی برایش نداشته است.

قربانی با پیش کشیدن بحث عشق به کار می‌گوید: «تجربه نشان داده در تابلوم‌های اقتصادی مشکلی برای افرادی که کارشان را با عشق آغاز کرده‌اند ایجاد نشده است.» و سپس ادامه می‌دهد:

تعداد ۷۵ اقامتگاه بوم‌گردی خراسان رضوی عددی منطقی است

بیدخوری نیز با اشاره به رقم ناچیز تسهیلات ارائه شده می‌گوید: «هنوز خیلی تسهیلات آنچنانی ندادیم که مشکل مالی در بازپرداخت داشته باشند. تسهیلات اندکی که داده می‌شود به دلیل توجیه اقتصادی است که آورده اقتصادی برای روستائینشان به همراه داشته باشد. البته که باید برنامه‌ریزی شود که در آینده به مشکل نخورند.» او همچنین رقم اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان را منطقی می‌خواند و می‌گوید: «به نظر من ۷۵ اقامتگاه بوم‌گردی خراسان رضوی نسبت به بسیاری از استان‌ها که از ۴۰۰ اقامتگاه هم بیشتر مجوز صادر کرده و برخی از آن بی‌حساب و کتاب بوده است، تعداد معقولی باشد.»

موجی که به راه افتاده آینده را تهدید می‌کند

رئیس جامعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی خراسان رضوی نیز با تأکید بر برتری وضعیت اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان نسبت به سایر نقاط کشور می‌گوید: «امروز وضعیت خراسان خیلی بهتر از بقیه استان‌هاست، اما به شدت در معرض این هسستم که اوضاع ما هم خراب شود.» او با اشاره به آمار اقامتگاه‌های بوم‌گردی توضیح می‌دهد: «امروز ۱۸۰۰ اقامتگاه بوم‌گردی در ایران مجوز گرفته که از این تعداد تنها ۴۰۰ اقامتگاه فعال است، و از این ۴۰۰ تا حدود ۲۰۰ تای آن به‌طور اقامتگاه بوم‌گردی نزدیک‌اند که به‌طور نسبی ضریب آن یک به نه می‌شود. این ضریب در خراسان بهتر است. اما این باید حفظ شود. افراد ابتدا با عشق وارد بحث اقامتگاه‌های بوم‌گردی شدند و تسهیلاتی هم نگرفتند. اما پشت سر یک موجی از اقامتگاه‌های بوم‌گردی راه افتاده که ممکن است در آینده ما را هم دچار مشکل کند. برای حل مشکل باید از هم‌اکنون توزیع صحیح سرمایه‌گذاری صورت بگیرد. ضریب تحمل هر روستا سنجیده شود. روستا کارش کشاورزی و دامپروری است اگر کار روستا بشود خدمات گردشگری کشاورزی و عشایری و... از بین می‌رود و در نتیجه در آینده اقامتگاه‌های بوم‌گردی هم بی‌معنا می‌شوند. امروز اقامتگاه‌های بوم‌گردی در حفظ فرهنگ روستا تأثیرگذارند اما اگر بیش از اندازه گردشگر به یک روستا برود و بیش از اندازه اقامتگاه ایجاد شود فرهنگ محلی دچار آسیب می‌شود.»

باید شبکه یکپارچه گردشگری ایجاد شود

تیموری راه حل ظرفیت‌سنجی و بروز مشکلات را تنها در ایجاد شبکه یکپارچه گردشگری می‌داند و می‌گوید: «با ایجاد شبکه گردشگری آژانس‌ها از تعداد تورهای بسته شده در هر هفته به مناطق مختلف گردشگری باخبر می‌شوند

مناطق مختلف گردشگری، باخبر می‌شوند و همه با هم در یک زمان برای یک مکان برنامه نمی‌چینند که نتیجه آن داغ شدن ناگهانی تب شمشال و کنگ و... شود.»

رفاه در اقامتگاه بوم‌گردی معنا ندارد

تعریف شاخص رفاه در اقامتگاه‌های بوم‌گردی سؤال دیگری بود که بوذرجمهری درباره آن می‌گوید: «مگر از اقامتگاه چه توقعی داریم؟ فقط یک دری باز باشد و یک فرش داشته باشد. همین.» او زانی‌ها را بهترین نمونه در حفظ فرهنگ و ترکیب آن باداش روز دانست و توضیح می‌دهد: «روستایی‌های مازمانی مهاجرت نمی‌کنند که ارزش روستای خود را کشف کنند. اگر توانایی‌های روستایی‌ها را شناسایی کنیم و از آن‌ها مشارکت بگیریم، می‌توانیم به یک توسعه پایدار گردشگری برسیم. همه اقامتگاه‌ها هم نباید یک شکل شود، همه کاهگل شوند و لب‌طاقچه یک پارچه ببندازند. باید بگردیم ببینیم در هر روستا چه چیزی رواج دارد. به رویدادها هم اهمیت بدهیم.» تیموری نیز با تأیید صحبت‌های همکار خود اضافه می‌کند: «اقامتگاه بوم‌گردی باید اصالت خود را حفظ کند نه اینکه از جای دیگری گرفته‌پرداری کند. بنابراین رفاه اصلا معنی ندارد. نه اینکه خدمات ندهیم. مهمان نوازی خودمان را داشته باشیم اما در قالب اصالت بومی خودمان. گردشگر هم باید آموزش ببیند. با تفکر یک هتل ۵ ستاره نباید وارد اقامتگاه بوم‌گردی شود.»

خارجی‌ها از اقامتگاه بوم‌گردی بیشتر استقبال می‌کنند

بیدخوری با اشاره به آمار اقامت گردشگران خارجی در اقامتگاه‌های بوم‌گردی خراسان می‌گوید: «در استان ما گردشگران خارجی بیشتر از داخلی‌ها از اقامتگاه‌های بوم‌گردی استقبال می‌کنند. حال آنکه اقامتگاه بوم‌گردی می‌تواند گزینه مناسبی برای گذراندن یک روز خارج از شهر و دور از زندگی ماشینی برای جمعیت ۳ میلیون نفری مشهد باشد.» او سپس با تأیید صحبت‌های اساتید حاضر در جمع می‌گوید: «اینکه به خاطر تأمین رفاه از اصالت بزنیم درست نیست. مثلاً آتش‌نشانی اخیراً اصرار دارد که اسکلت ساختمان فلزی باشد، این به معنای از بین رفتن کل ساختمان است، بجای اقوام ایرانی اسکلت فلزی داشته‌اند؟»

تا کنون هیچ هتلی برای ایجاد اقامتگاه بوم‌گردی درخواست نداده است

شنیده‌هایی مبنی بر درخواست هتل‌داران برای ورود به بحث اقامتگاه‌های بوم‌گردی و ایجاد اقامتگاه‌های بوم‌گردی زنجیره‌ای را بیدخوری در میان گذاشتیم و او بار این مطلب می‌گوید: «تا کنون هیچ هتلی در استان ما وارد بحث اقامتگاه بوم‌گردی نشده است.» کاظمیان اما با تأیید این مطلب اظهار می‌کند: «ایجاد نشده اما دنبال‌ها هستند.» بیدخوری توضیح داد: «تقاضا ممکن است باشد ولی تا کنون مجوزی صادر نشده است و صادر نیز نخواهد شد. چون به عقیده ما تنها اقامتگاه‌های موفق خواهند بود که از دل مردم همان روستا برآیند. علاوه بر این سار اقامتگاه‌های بوم‌گردی به دنبال شیک‌سازی نیستیم.»

طرح‌های هادی روستایی باید اصلاح شود

حسین پور مدیر اقامتگاه بوم‌گردی کنگ که در پایان جلسه به جمع اضافه شد، بحث طرح‌های روستایی و تغییراتی که در روستا ایجاد می‌شود و بوم آن را به خطر می‌اندازد را مطرح کرد. بیدخوری با صحیح خواندن این گله توضیح می‌دهد: «متأسفانه گاهی با آسفالت کردن خیابان‌های یک روستا به سطح فرش و اجرای طرح‌هایی که گاه منجر به خرابی خانه‌های قدیمی می‌شود، ظرفیت‌های گردشگری را از بین می‌بریم. از سازمان مسکن روستایی تقاضا داریم بحث طرح‌های هادی را با دقت بیشتری دنبال کنند.»

روزنامه شهرامید ورزشی

شنبه ۱۲ شهریور ۱۳۹۱

SHAHRAANews.ir

۱۱

گردشگری